

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่บุคคลใดจะเข้าทำนิติกรรมสัญญา หรือดำเนินธุรกรรมอย่างใด ๆ นั้น คู่กรณีที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายย่อมต้องการพยานหลักฐานรับรองเพื่อให้แน่ใจว่าสิทธิ หรือข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งได้เกิดขึ้นจริง ตัวอย่างเช่น ในกรณีของบุคคลธรรมดา ก็ต้องใช้หลักฐานการรับรองว่าเป็นบุคคลเดียวกัน หลักฐานการรับรองสถานภาพการสมรส รับรองบุตร หลักฐานรับรองการศึกษา หรือหลักฐานการรับรองลายมือชื่อผู้มอบอำนาจ ตามแต่กรณี ส่วนในกรณีนิติบุคคล ก็ต้องใช้หลักฐานแสดงการจดทะเบียนนิติบุคคล หลักฐานแสดงถึงขอบอำนาจของผู้มีอำนาจแสดงเจตนาผูกพันนิติบุคคล หรือหลักฐานแสดงถึงขอบวัตถุประสงค์ในการเข้าทำธุรกรรม หรือในกรณีของหลักฐานที่แสดงถึงความเป็นผู้ทรงสิทธิ เช่น หลักฐานการเป็นผู้ถือหุ้นในนิติบุคคล หรือหลักฐานแสดงการมีทรัพย์สินในอสังหาริมทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็น กรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง หรือบุริมสิทธิเหนืออสังหาริมทรัพย์ ล้วนแล้วแต่ต้องใช้หลักฐานรับรองถึงความมีอยู่ของสิทธิ หรือข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง แน่นนอน เชื่อถือได้ เพื่อให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งมั่นใจได้ว่าหากตนเข้าทำนิติกรรมสัญญา หรือธุรกรรมผูกพันตนด้วยแล้ว จะไม่เกิดปัญหาข้อพิพาทตามมาในภายหลัง

ปัจจุบันเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจเป็นพยานตามกฎหมายไทยที่มีอำนาจจัดให้มี จดแจ้ง หรือรับรองสิทธิหรือข้อเท็จจริงเพื่อให้ประชาชนตรวจสอบ หรือใช้ประโยชน์นั้น โดยทั่วไปได้แก่ เจ้าพนักงานในหน่วยงานของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งเป็นข้าราชการเป็นหลัก โดยเฉพาะในกรณีที่พยานหลักฐานหรือเอกสารนั้นๆ เกี่ยวข้องกับความเชื่อถือของสาธารณชน ตัวอย่างเช่น การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามกฎหมายไทยเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ทางราชการแต่งตั้งขึ้นตามกฎหมายเพื่อทำหน้าที่ในการรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยตรง ได้แก่ เจ้าพนักงานจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน ตามประมวลกฎหมายที่ดิน นายทะเบียนพาณิชย์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือนายอำเภอตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ส่วนในกรณีการรับรองข้อเท็จจริงนั้น หากเป็นข้อเท็จจริงโดยทั่วไปๆ เกี่ยวกับตัวบุคคลโดยมากมักเป็นหน้าที่ของนายอำเภอตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แต่หากข้อเท็จจริงที่ต้องการรับรองนั้นจะต้องนำไปใช้ยังต่างประเทศ เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ก็คือกรมการกงสุล

กระทรวงต่างประเทศ ซึ่งในทางปฏิบัติเจ้าพนักงานต่าง ๆ เหล่านี้มีไม่เพียงพอแก่ความต้องการของสังคม และมักจะประสบปัญหาทีมงานล้นมือ ทำงานไม่ทัน หรือขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ ทำให้ทำงานไปด้วยความไม่รอบคอบ จึงเป็นเหตุให้การรับรองเอกสาร หรือการจดทะเบียนสิทธิหรือนิติกรรมต่าง ๆ อาจเกิดความผิดพลาด หรืออาจเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดข้อพิพาทได้แย่งในระหว่างคู่กรณีที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้มีคดีมาสู่การพิจารณาของศาลเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้อำนาจในการเป็นพยานของเจ้าพนักงานต่าง ๆ นั้น ก็เกิดโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายแต่ละฉบับแตกต่างกันไป ซึ่งอำนาจของเจ้าพนักงานเหล่านี้ ย่อมจำกัดแต่เฉพาะในขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น หากเป็นการรับรองสิทธิ สถานะ หรือข้อเท็จจริงที่อยู่นอกขอบอำนาจของตนแล้วย่อมไม่สามารถรับรองให้ได้ ในขณะที่เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับระบบอำนาจการเป็นพยานตามกฎหมายต่างประเทศแล้ว จะพบว่า มีระบบเจ้าพนักงานผู้ทำหน้าที่เป็นพยานตามกฎหมายเป็นวิชาชีพอีกวิชาชีพหนึ่งโดยเฉพาะ เรียกว่า “โนตารี” ซึ่งแบ่งออกเป็นโนตารีในระบบคอมมอนลอว์ และโนตารีในระบบซีวิลลอว์ มีอำนาจทำคำรับรองสิทธิรับรองข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตามที่กฎหมายของแต่ละระบบจะให้อำนาจไว้ นอกจากนี้หากเป็นโนตารีในระบบซีวิลลอว์ หรือที่เรียกว่า “ละตินโนตารี” แล้ว ยังมีอำนาจจัดทำและเก็บหลักฐานแห่งนิติกรรมสำคัญ ๆ ที่กฎหมายกำหนด เช่น นิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนบริษัท เกี่ยวกับครอบครัว และเกี่ยวกับมรดก รวมทั้งมีหน้าที่รับรองสิทธิตามกฎหมายของบุคคลและนิติสัมพันธ์ โดยหลักฐานหรือเอกสารที่โนตารีทำขึ้นนี้ ถือว่ามีค่าความน่าเชื่อถือมาก และถือเป็นบทสันนิษฐานเด็ดขาด นำสืบหักล้างไม่ได้เว้นแต่จะยกข้อต่อสู้ว่าหลักฐานหรือหนังสือนั้นเป็นหลักฐานหรือหนังสือที่ทำปลอม นอกจากนี้โนตารียังมีอำนาจทำหนังสือบังคับในเรื่องที่กฎหมายกำหนด เรียกว่า “Authentic Deed” หรือหนังสือสำคัญอันเป็นหลักฐานแห่งนิติกรรม ซึ่งหากคู่กรณียินยอมหรือตกลงกันได้ล่วงหน้าแล้ว ก็สามารถใช้อำนาจนี้ได้เลยโดยไม่ต้องขึ้นศาลอีกด้วย

ส่วนในระดับนานาชาติ ได้มีการตกลงทำอนุสัญญากรุงเฮกว่าด้วยการยกเลิกเงื่อนไขการรับรองเอกสารมหาชนระหว่างประเทศ ค.ศ. 1961 (Hague Convention Abolishing the Requirement of Legalisation for Foreign Public Documents) กำหนดให้เอกสารมหาชนที่มีการรับรองตามแบบที่อนุสัญญากำหนด หรือที่เรียกว่า Apostille แล้ว สามารถใช้ได้ในประเทศอื่นที่เป็นรัฐสมาชิกอนุสัญญานี้โดยตรง โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการรับรองเอกสารระหว่างประเทศซึ่งเป็นการรับรองของเจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นชั้นๆ

ไปหลายขั้นตอน ช่วยลดระยะเวลา และค่าใช้จ่ายในการรับรองเอกสารระหว่างประเทศได้ หากแต่ประเทศไทยก็ยังมิได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้แต่อย่างใด

จากการศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจเป็นพยานในกฎหมายไทย โดยได้ศึกษาเฉพาะกรณีการรับรองหลักฐานแสดงสิทธิ สถานะ และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบริษัท จำกัดนั้น ผู้เขียนพบว่ามีปัญหาอยู่บางประการดังนี้

ประเด็นแรก เป็นประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการมอบอำนาจของนิติบุคคล กล่าวคือ โดยหลักแล้วนิติบุคคลเป็นบุคคลที่ถูกสมมติขึ้นโดยผลของกฎหมายให้สามารถมีสิทธิและหน้าที่ เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา ภายในขอบอำนาจ หน้าที่ หรือวัตถุประสงค์ตามที่ได้บัญญัติหรือกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ หรือตราสารจัดตั้ง นิติบุคคลจึงไม่อาจกระทำการใดๆ ได้ด้วยตนเอง แต่ต้องกระทำการผ่านทางผู้แทนนิติบุคคล โดยผู้แทนนิติบุคคลหรือกรรมการบริษัท จะต้องจัดการกิจการงานของบริษัทนั้นให้เป็นไปตามที่ข้อบังคับของบริษัทได้กำหนดไว้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1144 จึงอาจเกิดปัญหาในกรณีผู้แทนนิติบุคคล หรือผู้มอบอำนาจได้มอบอำนาจไปโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมายหรือข้อบังคับของบริษัท เช่น กรรมการซึ่งไม่มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัททำหนังสือมอบอำนาจในนามบริษัทมอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจไปลงนามทำสัญญาผูกพันบริษัท การกระทำดังกล่าวนี้ย่อมเป็นกระทำโดยปราศจากอำนาจ หรือการกระทำนอกเหนืออำนาจ เนื่องจากกรรมการนั้นไม่มีอำนาจกระทำการผูกพันบริษัทได้ เมื่อผู้รับมอบอำนาจไปกระทำการตามที่ได้รับมอบอำนาจแล้วทำให้บุคคลภายนอกซึ่งเชื่อโดยสุจริตว่าผู้รับมอบอำนาจมีอำนาจกระทำการตามหนังสือมอบอำนาจนั้น เข้าผูกพันตนทำนิติกรรมด้วย หากนิติบุคคลปฏิเสธความรับผิดชอบโดยอ้างว่าผู้มอบอำนาจมิได้เป็นผู้มีอำนาจลงนามผูกพันตนเช่นนี้ย่อมจะทำให้บุคคลภายนอกเสียหาย เช่น ไม่อาจไม่อาจเรียกร้องให้บริษัทปฏิบัติตามสัญญาได้ ดังคำพิพากษาฎีกาที่ 2126/2539 เป็นต้น

ประเด็นที่สอง เป็นประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการจัดทะเบียนบริษัท โดยปัญหาประการแรกคือในการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท ก่อนที่จะไปจดทะเบียน กรรมการบริษัทชุดแรกต้องเรียกให้ชำระค่าหุ้นก่อนไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1110 วรรคสอง และคำขอจดทะเบียนบริษัทต้องแสดงให้เห็นว่ามีการเรียกเงินค่าหุ้นกันแล้ว หุ้นละเท่าใด รวมแล้วเป็นเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้วเป็นจำนวนเท่าใด แต่ในทางปฏิบัติระเบียบสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลาง ว่าด้วยการจดทะเบียนหุ้นส่วนและบริษัท พ.ศ. 2549 กำหนดให้การยื่นขอจดทะเบียนใช้เพียงหลักฐานการรับชำระเงินค่าหุ้นที่บริษัทออกให้แก่ผู้ถือหุ้น (ใบสำคัญรับชำระเงินค่าหุ้น) เท่านั้น เว้นแต่เป็นกรณีคนต่างด้าวลงทุนใน

บริษัทจำกัด ดังนั้นในกรณีที่ผู้ถือหุ้นของบริษัททั้งหมดมีสัญชาติไทย กรรมการบริษัทจึงมีหน้าที่แสดงเพียงใบสำคัญรับชำระเงินค่าหุ้นที่บริษัทออกให้แก่ผู้ถือหุ้นเท่านั้น นายทะเบียนจึงไม่มีโอกาสตรวจสอบได้ว่าได้มีการเรียกเงินค่าหุ้นแล้วอย่างน้อยร้อยละยี่สิบห้าแล้วจริงหรือไม่ และได้มีการนำเงินทุนตามจำนวนที่ได้จดทะเบียนไว้มาใช้หมุนเวียนในกิจการของบริษัทจริงหรือไม่ จึงอาจเกิดกรณีที่กรรมการยังมิได้เรียกให้ผู้เริ่มก่อการหรือผู้เข้าซื้อซื้อหุ้นชำระค่าหุ้น หรือเรียกให้ชำระเพียงบางส่วน แต่กลับยื่นขอจดทะเบียนว่าได้มีการชำระค่าหุ้นเต็มจำนวนแล้ว ทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจว่าบริษัทมีเงินทุนหมุนเวียนมากและดูน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ยังพบปัญหาในกรณีที่กรรมการบริษัทเรียกให้ผู้เริ่มก่อการหรือผู้เข้าซื้อซื้อหุ้นชำระค่าหุ้นเพียงบางส่วน แต่จำนวนเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้วของผู้ถือหุ้นกลับไม่ตรงกับจำนวนที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัท เช่น มีการเรียกให้ผู้ถือหุ้นชำระค่าหุ้นแล้วแต่มิได้จดแจ้งลงในทะเบียนผู้ถือหุ้นว่าหุ้นดังกล่าวได้ชำระราคาแล้วเต็มจำนวน เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของบริษัท หรือแม้กระทั่งตัวบริษัทเอง เข้าใจว่าผู้ถือหุ้นยังคงค้างชำระค่าหุ้นอยู่ เกิดเป็นข้อพิพาทโต้แย้งระหว่างผู้ถือหุ้นกับบริษัท หรือเจ้าหน้าที่ของบริษัทขึ้นสู่การพิจารณาของศาล (คำพิพากษาฎีกาที่ 535/2506, 5516/2533, 1550/2534, 698/2539)

ปัญหาในเรื่องนี้อีกประการหนึ่ง คือ ในการจดทะเบียนจัดตั้ง หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงประการใดๆ เกี่ยวกับบริษัทนั้น ก่อนนำความมาจดทะเบียน ต้องมีการประชุมผู้ถือหุ้นหรือประชุมกรรมการแล้วค่อยนำความมาจดทะเบียน แต่ปัญหาที่พบ คือ เนื่องจากการทำรายงานการประชุมนั้นกฎหมายกำหนดให้มีเพียงประธานในครั้งนั้นหรือประธานที่ประชุมในครั้งต่อมาลงลายมือชื่อรับรองเอกสารเท่านั้น จึงเปิดโอกาสให้มีการทำรายงานการประชุมเท็จขึ้นโดยไม่มีการประชุมขึ้นจริง (คำพิพากษาฎีกาที่ 2562/2520, 4355/2536, 394/2544) หรือหากมีการประชุมจริงมติของที่ประชุมซึ่งจดแจ้งลงในรายงานการประชุมก็อาจจะไม่ถูกต้องตรงกับมติของที่ประชุมซึ่งได้ลงมติไปในการประชุม โดยที่รายงานการประชุมนี้เมื่อได้ลงลายมือชื่อของประธานที่ประชุมในครั้งนั้นหรือประธานที่ประชุมในครั้งต่อมาแล้ว ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1207 ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อความที่ได้จดบันทึกลงในรายงานการประชุมนั้นๆ เป็นหลักฐานอันถูกต้อง และให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการลงมติและการดำเนินของที่ประชุมอันได้จดทะเบียนไว้ นั้นได้เป็นไปโดยชอบ ดังนั้นหากมีการทำรายงานการประชุมเท็จ หรือข้อความที่จดบันทึกไว้ไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง และนำมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นไปจดทะเบียนแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อสิทธิและอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถือหุ้นหรือกรรมการที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม หรือได้ลงมติไม่เห็นชอบในวาระซึ่งประธานที่ประชุมได้เสนอให้ลงมตินั้น หรืออาจก่อให้เกิด

ความเสียหายแก่บุคคลภายนอก ซึ่งเกี่ยวข้องมีส่วนได้เสียกับรายงานการประชุมดังกล่าว เช่น เจ้าหนี้ หรือคู่สัญญาซึ่งจะเข้าทำสัญญากับบริษัท

นอกจากนี้ ในคำขอจดทะเบียนที่จะนำยื่นต่อสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทนั้น จะต้องลงลายมือชื่อของกรรมการผู้มีอำนาจ และการลงลายมือชื่อต้องลงต่อหน้านายทะเบียน หรืออาจให้ทนายความทำคำรับรองมา หรือให้สมาชิกสามัญหรือวิสามัญแห่งนิติบุคคลมา รับรองลายมือชื่อ แต่ปัญหาที่พบคือ บริษัทให้บุคคลซึ่งโดยมากมักจะเป็นพนักงานของบริษัท นั้นเองลงนามรับรองลายมือชื่อของผู้ยื่นขอจดทะเบียนซึ่งมีข้อความอันเป็นเท็จไปยังสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท โดยที่สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทไม่สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ และเมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนแล้ว ทะเบียนบริษัท ตลอดจนเอกสารสำคัญเกี่ยวกับบริษัท เช่น หนังสือบริคณห์สนธิ ข้อบังคับของบริษัท จะเป็นที่เปิดเผยและประชาชนทั่วไปอาจขอตรวจดู ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทะเบียนบริษัทย่อมเป็นเอกสารมหาชน ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 127 ให้สันนิษฐานว่าเป็นของแท้และถูกต้อง ดังนั้น หากข้อความที่จดทะเบียน ผิดพลาด ไม่ถูกต้องตรงกับสภาพความเป็นจริงของบริษัท ย่อมจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอกที่เชื่อถือตามเอกสารของบริษัทที่ปรากฏ เช่น คู่สัญญาที่เข้าทำสัญญากับบริษัท จะต้องพิจารณาสถานะและข้อเท็จจริงต่างๆ ของบริษัทจากหนังสือรับรองของบริษัทนั้น ไม่ว่าจะ เป็นวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของนิติบุคคล ทนจดทะเบียน อำนาจลงนามผูกพันหรือ ข้อจำกัดอำนาจของกรรมการบริษัท หากเกิดข้อพิพาทขึ้นภายหลัง บุคคลภายนอกย่อมมีภาระ ในการพิสูจน์ว่าเอกสารดังกล่าวนั้นไม่ถูกต้องหรือมีการปลอมแปลงอย่างไร ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 127

ประเด็นที่สาม เป็นประเด็นปัญหาในเรื่องการโอนหุ้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1129 วรรค 2 กำหนดให้การโอนหุ้นต้องทำเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน และมีพยานคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยลงชื่อรับรองลายมือชื่อ นั้น ๆ เมื่อทำสัญญาโอนเรียบร้อยแล้ว ก็ให้จดแจ้งลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น และคัดลอกสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นนำส่งไปยังสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท เพื่อให้บุคคลทั่วไปสามารถมาขอตรวจสอบหรือขอให้นายทะเบียนรับรองสำเนาให้ได้ แต่ปัญหาที่พบคือ สำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นที่บริษัทนำส่งมายังสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทนั้น สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทมีหน้าที่เพียงแต่รับทราบและรับรองว่าข้อความในทะเบียนผู้ถือหุ้นนั้น ตรงกับข้อความที่บริษัทได้ยื่นไว้เท่านั้น แต่ข้อเท็จจริงว่ามีการทำสัญญาโอนหุ้นกันจริงหรือไม่ นั้น สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทไม่มีหน้าที่ต้องตรวจสอบ ทำให้บางบริษัทเพียงแต่นำชื่อผู้ถือหุ้นมาจดแจ้งในทะเบียนผู้ถือหุ้น และนำมายื่นที่สำนักงานทะเบียน

หุ้นส่วนบริษัทโดยที่ไม่มีการโอนหุ้นเกิดขึ้นจริง เป็นเหตุให้ผู้ถือหุ้นเดิม ผู้รับโอนหุ้น หรือเจ้าหน้าที่ของ บริษัทเสียหายได้ เนื่องจากตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1141 ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ารายการต่าง ๆ ที่บันทึกไว้ในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นเป็นความจริง

หรือในกรณีที่มีการทำสัญญาโอนหุ้นกันจริง และได้มีการจดลงในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นแล้ว แต่การโอนนั้นไม่ได้ทำตามแบบที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ สัญญาโอนหุ้นไม่ได้ลงลายมือชื่อผู้โอนหรือผู้รับโอน หรือไม่มีพยานรับรองลายมือชื่อดังกล่าว ผู้โอนซึ่งได้รับผลตอบแทนจากการโอนไปแล้วอาจมาขอให้เพิกถอนการโอนได้ เพราะถือว่าการโอนเป็นโมฆะ ทำให้ไม่เป็นธรรมแก่ผู้รับโอน หรือกรณีที่ผู้รับโอนได้เข้าใช้สิทธิเป็นผู้ถือหุ้นและรับผลประโยชน์จากการเป็นผู้ถือหุ้นแล้วปฏิเสธไม่รับผิดใช้เงินค่าหุ้นที่ค้างชำระ โดยอ้างว่าการโอนเป็นโมฆะได้ ทำให้ไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของบริษัท และอาจเป็นช่องทางให้โกงกันได้โดยทำลายพยานหลักฐานการโอนเสีย หรือทำหลักฐานการโอนให้ไม่สมบูรณ์ เพื่อให้ผู้รับโอนหุ้นไม่ต้องรับผิดชอบในเงินค่าหุ้นที่ค้างชำระ

นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1129 วรรคสาม ยังได้กำหนดให้การโอนหุ้นจะนำมาใช้ยืนยันบริษัทหรือบุคคลภายนอกไม่ได้ จนกว่าจะได้จดแจ้งลงในทะเบียน แต่ไม่ได้กำหนดเวลาบังคับให้บริษัทต้องลงทะเบียนการโอนหุ้น ปฏิเสธการโอนหุ้น และออกใบหุ้นใหม่ ทำให้บริษัทอาจดำเนินการลงทะเบียนผู้ถือหุ้น หรือปฏิเสธการลงทะเบียน และการออกหุ้นใหม่ด้วยความล่าช้า หรือปล่อยปละละเลย เป็นช่องทางให้เกิดการทุจริต เกิดปัญหาและข้อพิพาทว่าใครเป็นเจ้าของหุ้นที่แท้จริง ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถือหุ้น ผู้รับโอนหุ้น และเจ้าหน้าที่ของบริษัทได้ เช่น ในกรณีที่ได้มีการโอนหุ้นกันถูกต้องตามแบบที่กฎหมายกำหนดแล้ว และผู้รับโอนหุ้นก็ได้รับโอนหุ้นมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนแล้ว แต่ยังไม่ทันจดทะเบียนการโอนกับบริษัท เจ้าหน้าที่ของผู้โอนอาจยึดหุ้นดังกล่าวเพื่อชำระหนี้ได้ เนื่องจาก การโอนหุ้นดังกล่าวยังไม่สามารถยืนยันต่อบุคคลภายนอกได้ ทำให้ผู้รับโอนหุ้นได้รับความเสียหาย

จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาที่มีความสำคัญทั้งสิ้น จึงเป็นเหตุผลที่ควรต้องมีการศึกษาถึงอำนาจการเป็นพยานตามกฎหมายไทย ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ผู้ที่มีอำนาจเป็นพยาน รวมทั้งข้อขัดข้องต่างๆ ที่เป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ผู้เขียนจะศึกษาเฉพาะกรณีปัญหาเกี่ยวกับการรับรองหลักฐานแสดงสิทธิ สถานะ และข้อเท็จจริงของบริษัทจำกัด และศึกษาเปรียบเทียบกับอำนาจการเป็นพยานตามกฎหมายต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางหรือ มาตรการในการแก้ปัญหาดังกล่าวต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อให้ทราบถึงวิวัฒนาการ แนวความคิด เกี่ยวกับอำนาจการเป็นพยานตามกฎหมายไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบกับระบบเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจเป็นพยานในต่างประเทศทั้งระบบซีวิลลอว์และคอมมอนลอว์
- 2) เพื่อศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับการรับรองหลักฐานแสดงสิทธิ สถานะ และข้อเท็จจริงของบริษัทจำกัด โดยรวบรวมกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงทั้งที่ขึ้นสู่ศาลและที่เป็นข้อร้องเรียนไปยังกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์
- 3) เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขระบบเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจเป็นพยานในประเทศไทย เพื่อให้ระบบพยานหลักฐานของไทยมีความชัดเจนแน่นอน ช่วยลดคดีข้อพิพาทที่จะขึ้นสู่ศาล

3. ขอบเขตของการศึกษา

ผู้เขียนจะศึกษาถึงอำนาจเป็นพยานในกฎหมายไทยซึ่งปัจจุบันจัดกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ โดยอำนาจตามกฎหมายหลายฉบับแตกต่างกันไป ทั้งนี้จะศึกษาเฉพาะกรณีการรับรองหลักฐานแสดงสิทธิ สถานะ และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบริษัทจำกัด ทั้งในแง่กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่และปัญหาที่เป็นผลมาจากการรับรองนั้น รวมทั้งวิเคราะห์และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยการเปรียบเทียบกับระบบอำนาจการเป็นพยานในต่างประเทศ

4. วิธีการศึกษา

การศึกษาวិชาญกฎหมายใช้วิธีการศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ คำพิพากษาฎีกา ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งสอบถามข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เขียนหวังว่าผลการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้จะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจเป็นพยานทั้งตามกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ โดยเฉพาะการรับรองหลักฐานแสดงสิทธิ สถานะ และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบริษัทจำกัดในประเทศไทยว่ายังมีข้อบกพร่องประการใดบ้าง และสามารถนำไปวิเคราะห์หามาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การรับรองหลักฐานแสดงสิทธิ สถานะ และข้อเท็จจริงมีความถูกต้องแน่นอนและเชื่อถือได้ระหว่างคู่กรณีรวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อีกทั้งเพื่อช่วยลดปัญหาข้อพิพาท ภาระ ค่าใช้จ่าย และระยะเวลาในการเสาะหาพยานหลักฐานอื่นๆ มาพิสูจน์สิทธิ สถานะ และข้อเท็จจริงนั้น